

ماژول ۱۰
خشونت علیه خبرنگاران و
روزنامه‌نگاران

ماژول‌هایی در مورد آزادی
بیان و حقوق دیجیتال در جنوب
و جنوب شرق آسیا

ناشر: موسسه دفاع رسانه (www.mediadefence.org)
این مجموعه با همکاری مرکز قانون و دموکراسی (Centre for Law and Democracy) به نشانی اینترنتی: <https://www.law-democracy.org/live/> و با مشارکت ALT Advisory به نشانی اینترنتی <https://altadvisory.africa> تهیه شده است.

ژوئن ۲۰۲۲

با همکاری سازمان بین‌المللی حقوق غیرانتفاعی

این اثر تحت لایسانس بین‌المللی Commons Attribution-NonCommercial 4.0 منتشر شده است که به این معنی است که اشتراک‌گذاری و اقتباس از این مجموعه آموزشی بلامانع است، به شرطی که به طور مناسب به منبع اصلی ارجاع و به لایسانس موجود در این اثر لینک داده شود و در صورتی که تغییراتی در آن ایجاد شد، اعلام گردد. هرگونه اشتراک‌گذاری یا اقتباس از این مجموعه باید برای اهداف غیرتجاری باشد و باید تحت همان شرایط "اشتراک مشابه" در دسترس قرار گیرد. شرایط کامل مجوز در آدرس اینترنتی زیر قابل مشاهده است:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>

سلب مسئولیت

رسانی و پژوهشی ارائه شده است. این متن مشاوره حقوقی محسوب‌این انتشار صرفاً برای اهداف اطلاع عنوان چنین تلقی یا بر آن تکیه شود. با وجود تلاش فراوان برای اطمینان از دقت‌شود و نباید به‌نمی گونه مسئولیتی در قبال هرگونه خسارت یا زیان ناشی از اتکااطلاعات مندرج در اینجا، مدیا دیفنس هیچ شود پیش از هرگونه اقدام بر اساس اطلاعات موجودپذیرد. به خوانندگان توصیه می‌به این مطالب نمی در این انتشار، مشاوره حقوقی مستقل دریافت کنند.

فهرست مطالب

مقدمه	1
وظیفه فراهم کردن محیطی مساعد برای آزادی بیان	1
حملات فیزیکی	2
خشونت آنلاین مانند توهین، آزار و اذیت و تهمت و افترا	5
حمایت از منابع خبرنگاری	7
خشونت مبتنی بر جنسیت	11
رویکردهای عملی	13
نتیجه‌گیری	15

ماژول ۱۰

خشونت علیه خبرنگاران و روزنامه‌نگاران

- خشونت علیه روزنامه‌نگاران و خبرنگاران، به ویژه در تلافی و انتقام از کار آنها، چه به صورت حملات فیزیکی یا آنلاین، تهدیدی جدی برای آزادی بیان محسوب می‌شود.
- کشورها علاوه بر اطمینان از عدم دخالت نهادهای دولتی در این حملات، مسئولیت اقدام متعهدانه برای پیشگیری از خشونت، حمایت از خبرنگاران و تحقیق، تعقیب قضایی و جبران هرگونه حمله مرتکب شده را بر عهده دارند.
- حمایت از منابع محرمانه خبرنگاری و ژورنالیستی نیز برای حفاظت از خبرنگاران و تضمین آزادی بیان به طور کلی در سطح گسترده‌تری مهم است.
- با توجه به شیوع خشونت جنسی علیه روزنامه‌نگاران زن، کشورها باید رویکردهای حساس به جنسیت را در پاسخ به خشونت علیه روزنامه‌نگاران مد نظر قرار دهند.
- اقدامات عملی می‌تواند شامل تدوین یک برنامه اقدام ملی یا ایجاد یک مکانیسم ایمنی تخصصی برای مقابله با خشونت علیه خبرنگاران باشد.

مقدمه

خشونت علیه خبرنگاران و روزنامه‌نگاران و سایر افراد به دلیل اعمال حق آزادی بیان، تهدیدی جدی برای تحقق این حق است. این گونه خشونت‌ها نه تنها حقوق قربانیان خشونت را نقض می‌کند، بلکه می‌تواند با ایجاد خودسانسوری در میان خبرنگاران و روزنامه‌نگاران، مانع از گزارش موضوعات مهم و حساس مانند فساد، جرایم سازمان‌یافته یا نقض حقوق بشر شود. در نهایت این امر به نوبه خود حق جامعه برای دسترسی آزاد به اطلاعات در مورد چنین مسائل و موضوعاتی را نقض می‌کند.

این ماژول یک بازنگری کلی از تعهدات کشورها تحت قوانین بین‌المللی حقوق بشر برای مقابله با خشونت علیه خبرنگاران و روزنامه‌نگاران را ارائه می‌دهد. ابتدا یک مرور اجمالی از دامنه تعهدات دولت‌ها برای ایجاد محیطی مساعد برای آزادی بیان ارائه می‌شود. سپس به طور خاص به تعهدات کشورها در پاسخ به خشونت فیزیکی و آنلاین علیه خبرنگاران و روزنامه‌نگاران، حمایت از منابع خبرنگاری و خشونت مبتنی بر جنسیت می‌پردازد. در نهایت رویکردها و اقدامات عملی برای مبارزه با این معضل مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف این ماژول ارائه یک بررسی جامع از الزامات قانونی و اقدامات لازم برای مقابله با خشونت علیه خبرنگاران است.

وظیفه فراهم کردن محیطی مساعد برای آزادی بیان

کشورها موظف هستند محیط مساعدی برای آزادی بیان فراهم کنند. از یک سو، این بدان معناست که کشورها باید از اقداماتی که به اعمال این حق آسیب می‌رساند یا در آن مداخله می‌کند، خودداری کنند ("تعهدات منفی"). از سوی دیگر، شامل تعهدات مثبت برای ترویج و حمایت از آزادی بیان نیز می‌شود.

معاهدات بین‌المللی حقوق بشر عموماً تعهداتی را بر کشورهای عضو برای تصویب قوانین یا اتخاذ اقدامات لازم برای تحقق حقوق مندرج در این معاهدات تحمیل می‌کند. این اقدامات ممکن است شامل "اقدامات قانونی، قضایی، اداری، آموزشی و سایر اقدامات مناسب" باشد.^۱ کشورها همچنین تعهدات خاصی برای محافظت از عموم افراد در برابر اقدامات اشخاص خصوصی دارند که به برخورداری آنها از حقوق بشر آسیب می‌رساند. گرچه کشورها مستقیماً مسئول اقدامات اشخاص ثالث نیست، اما در مواجهه با نقض حقوق، از جمله "اتخاذ اقدامات لازم به منظور پیشگیری، مجازات، تحقیق یا جبران

^۱ کمیته حقوق بشر، "نظر عمومی شماره ۳۱" (۲۰۰۴)، بند ۷.

خسارت ناشی از چنین اعمالی توسط اشخاص یا نهادهای خصوصی، باید واکنش مناسبی نشان دهند و نمی‌توانند از زیر بار این مسئولیت شانه خالی کنند.²

به منظور ایجاد یک محیط مساعد برای آزادی بیان، دولت‌ها ملزم به انجام و اتخاذ طیف وسیعی از اقدامات مانند ارتقای تنوع رسانه‌ای و تضمین دسترسی به اطلاعات هستند. علاوه بر این، کشورها باید اقداماتی را اتخاذ نمایند تا اطمینان حاصل شود که افرادی که از حق آزادی بیان خود استفاده می‌کنند، در معرض اقدامات تلافی‌جویانه از جمله حملات خشونت آمیز یا سایر تهدیدات قرار نگیرند.³

حملات فیزیکی

"قتل یک روزنامه‌نگار، شدیدترین نوع سانسور و سرکوب آزادی بیان محسوب می‌شود. این اقدام نه تنها صدای آن روزنامه‌نگار خاص را برای همیشه خاموش می‌کند، بلکه اثر تهدیدآمیز دارد و موجب ارباب سایر روزنامه‌نگاران و عموم مردم نیز می‌شود." — کریستف هینز، گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد اعدام‌های فراقضایی، فوری یا خودسرانه.⁴

دیده‌بان یونسکو در حوزه قتل روزنامه‌نگاران، آمار هولناکی از قتل خبرنگاران را گردآوری و ثبت کرده است. از سال ۱۹۹۳ تا کنون، ۱۵۲۹ خبرنگار و اصحاب رسانه کشته شده‌اند.⁵ متأسفانه میزان معافیت از مجازات و مصونیت قضایی عاملان این جنایات در این موارد بسیار بالا است؛ تا سال ۲۰۲۰، تنها ۱۳ درصد از این پرونده‌ها حل و فصل شده است.⁶ تعدادی از کشورهای جنوب و جنوب شرق آسیا از جمله فیلیپین (۱۱۲ مورد)، پاکستان (۸۶ مورد)، افغانستان (۸۱ مورد)، هند (۶۵ مورد)، بنگلادش (۲۵ مورد) و سریلانکا (۱۲ مورد) بدترین عملکرد را در این زمینه داشته‌اند.⁷ کمیته حمایت از خبرنگاران نیز افغانستان، فیلیپین، پاکستان، بنگلادش و هند را در فهرست مصونیت قضایی خود قرار داده که شامل کشورهای با بیش از ۵ مورد قتل خبرنگار هستند که به پرونده آنها رسیدگی نشده است.⁸ اگرچه قتل شکل یک نمونه بارز از خشونت علیه خبرنگاران محسوب می‌شود، اما سایر اشکال خشونت نیز تأثیرات جدی بر آزادی بیان دارند. این موارد به عنوان مثال شامل شکنجه، دستگیری یا بازداشت خودسرانه، ناپدید شدن اجباری، ارباب یا آزار و اذیت، و تهدید است. ردیابی و جمع‌آوری داده‌ها در مورد این اقدامات چالش‌برانگیزتر است، اما این اقدامات می‌توانند عواقب جدی برای آزادی بیان به همراه داشته باشند.

هیچ یک از انواع حملات به خبرنگاران، اگر مربوط به آزادی بیان باشد، "تحت هیچ شرایطی" قابل توجیه نیست.⁹ چنین اقداماتی نه تنها آزادی بیان را نقض می‌کند، بلکه ممکن است سایر حقوق بنیادین

² همان، بند ۸.

³ برای مثال به توصیه‌نامه شماره CM/Rec(2016)4 کمیته وزیران شورای اروپا در خصوص حمایت از روزنامه‌نگاری و ایمنی روزنامه‌نگاران و سایر عوامل رسانه‌ای (۲۰۱۶)، بندهای ۱۳ و ۱۵ مراجعه کنید:

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016806415d9

⁴ گزارش گزارشگر ویژه در مورد اعدام‌های فراقضایی، فوری یا خودسرانه، A/HRC/20/22 (2012)، بند ۲۱.
⁵ این داده‌ها قتل "روزنامه‌نگاران و سایر افراد فعال در حوزه رسانه را در سطح جهانی جمع‌آوری و گزارش می‌کنند." گزارش مدیرکل یونسکو در مورد ایمنی روزنامه‌نگاران و خطر مصونیت قضایی عاملان جنایات علیه روزنامه‌نگاران.

<https://en.unesco.org/themes/safety-journalists/dgreport/methodology>

کمیته حمایت از روزنامه‌نگاران (CPJ)، با روش‌شناسی کمی، حدود ۱۴۴۹ یا ۱۵۶۵ روزنامه‌نگار یا افراد فعال در حوزه رسانه را بر شمرده است که در یک بازه زمانی مشابه (از سال ۱۹۹۲ تا سال ۲۰۲۲) با انگیزه تأیید شده کشته شده‌اند.

https://cpj.org/data/killed/?status=Killed&motiveConfirmed%5B%5D=Confirmed&type%5B%5D=Journalist&start_year=1992&end_year=2022&group_by=year

⁶ گزارش مدیرکل برنامه بین‌المللی توسعه ارتباطات (IPDC) در مورد ایمنی روزنامه‌نگاران و خطر مصونیت قضایی (۲۰۲۰)، صفحه ۱۸.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374700/PDF/374700eng.pdf.multi>

⁷ یونسکو، "دیده‌بان روزنامه‌نگاران کشته شده"، <https://en.unesco.org/themes/safety-journalists/observatory>

⁸ جنیفر دانهام، "قاتلان روزنامه‌نگاران با وجود قتل هنوز مجازات نشده‌اند، کمیته محافظت از روزنامه‌نگاران"، (۲۰۲۱):

<https://cpj.org/reports/2021/10/killers-of-journalists-still-get-away-with-murder/#index>

⁹ کمیته حقوق بشر، "نظر عمومی شماره ۳۴"، بند ۳۴.

بشر مانند حق زندگی، حق در امان بودن از شکنجه، حق آزادی و امنیت شخصی، یا حق در امان بودن از مداخله در حریم خصوصی و زندگی شخصی و خانوادگی را نیز نقض کند. کشورها ابتدا باید اطمینان حاصل نمایند که نمایندگان آنها و مقامات دولتی مرتکب خشونت علیه روزنامه‌نگاران نشوند. علاوه بر پرهیز از اعمال خشونت، مقامات دولتی باید "افسران خود را کنترل کرده و نظارت کافی بر آنها داشته باشند."¹⁰ از سوی دیگر، مقامات رده پایین نباید برای این نوع جرایم سنگین به عنوان دفاعیه به اطاعت از دستورات مافوق متوسل شوند.¹¹ مقامات دولتی همچنین باید مراقب باشند که با اظهارات عمومی خود نسبت به رسانه‌ها نفرت‌پراکنی نکنند، و از بیانیه‌های عمومی که روزنامه‌نگاران را تهدید می‌کند یا استقلال رسانه‌ها را خدشه‌دار می‌کند، خودداری نمایند.¹²

کشورها همچنین تعهدات مثبتی مبنی بر ایجاد یک محیط امن برای روزنامه‌نگاران و خبرنگاران دارند. به این معنی که کشورها باید با اهتمام لازم، به حملات علیه روزنامه‌نگاران از سوی عوامل غیردولتی رسیدگی نمایند. تعهدات مثبت دولت‌ها در این زمینه‌ها را می‌توان به عنوان تعهدی برای پیشگیری، حمایت و تحقیق، تعقیب قضایی و جبران خسارت و پرداخت غرامت به قربانیان خلاصه کرد.

- **جلوگیری از خشونت علیه روزنامه‌نگاران:** کشورها باید از طریق "مکانیزم‌های پیشگیری و اقداماتی برای رسیدگی به برخی از علل ریشه‌ای خشونت علیه روزنامه‌نگاران و مصونیت قضایی عاملان" از این خشونت جلوگیری کنند.¹³ این اقدامات پیشگیرانه می‌تواند شامل اصلاح چارچوب‌های قانونی برای جرم‌انگاری مناسب اعمال خشونت علیه روزنامه‌نگاران، بازنگری در قوانین رسانه‌ای برای امکان فعالیت آزادانه روزنامه‌نگاری بدون مداخله، اتخاذ اقدامات لازم جهت آگاهی‌بخشی و آموزش، نظارت و گزارش حملات علیه روزنامه‌نگاران، یا آموزش نیروهای امنیتی باشد.¹⁴

رفتار مناسب و متقاعد کننده مقامات نظارتی و تحقیقاتی: موردی از پاکستان

ضمن اینکه مقامات تحقیقاتی باید تدابیری اتخاذ نمایند تا از آزار و اذیت یا خشونت علیه روزنامه‌نگاران توسط مأموران خود جلوگیری کنند، دادگاه‌ها نیز می‌توانند دستورات و توصیه‌هایی را مبنی بر تغییرات نهادی به مقامات تحقیقاتی صادر کنند. مثال بارز این موضوع، رأی دادگاه عالی اسلام‌آباد در **پرونده یک روزنامه‌نگار به نام رعنا محمد ارشد علیه پاکستان** است. در این پرونده، این روزنامه‌نگار یک اخطاریه مبهم از آژانس تحقیقات فدرال تحت قانون پیشگیری از جرائم الکترونیکی دریافت کرد که پس از آن محل سکونت وی ظاهراً به دلیل توییتهای که منتشر کرده بود، مورد هجوم قرار گرفت.

دادگاه عالی اسلام‌آباد به افزایش شکایات در مورد اخطاریه‌های مبهم تحت قانون پیشگیری از جرائم الکترونیکی اشاره کرد و ابراز نگرانی کرد که این امر یا ناشی از تفسیر نادرست قانون است یا تلاشی برای سرکوب فعالیت‌های روزنامه‌نگاری است، که برخلاف وظیفه دولت در اجتناب از هرگونه سوءاستفاده واقعی یا درک شده از قدرت خود برای تهدید مطبوعات است.¹⁵ دادگاه به آژانس تحقیقات فدرال دستور داد تا دستور العمل‌هایی را برای افسران تحقیقات تدوین کند و با توجه به اهمیت آزادی مطبوعات، دستور العمل‌های ویژه‌ای را برای تحقیقات در مورد روزنامه‌نگاران

¹⁰ تحقیق، مسئولیت‌پذیری و پیشگیری از قتل‌های عمدی مدافعان حقوق بشر، روزنامه‌نگاران و منتقدان سرشناس توسط دولت‌ها: گزارش گزارشگر ویژه در مورد اعدام‌های فراقضایی، فوری یا خودسرانه، A/HRC/41/36، (۲۰۱۹)، بند ۲۹.

¹¹ کمیته حقوق بشر، "نظر عمومی شماره ۳۱" بند ۱۸.

¹² مکانیزم‌های بین‌المللی برای ترویج آزادی بیان، "اعلامیه مشترک سال ۲۰۱۸ در مورد استقلال و تنوع رسانه‌ها در عصر دیجیتال"، بند ۴ (ب).
<https://www.oas.org/en/iachr/expression/showarticle.asp?artID=1100&IID=1>

تحقیق، مسئولیت‌پذیری و پیشگیری از قتل‌های عمدی مدافعان حقوق بشر، روزنامه‌نگاران و منتقدان سرشناس توسط دولت‌ها: گزارش گزارشگر ویژه در مورد اعدام‌های فراقضایی، فوری یا خودسرانه، (A/HRC/41/36، ۲۰۱۹)، بند ۲۹.

¹³ برنامه اقدام سازمان ملل متحد در مورد ایمنی خبرنگاران و مسئله مصونیت قضایی، CI-12/CONF.202/6، بند ۱۰.۶:

https://en.unesco.org/sites/default/files/un-plan-on-safety-journalists_en.pdf

¹⁴ مکانیزم‌های بین‌المللی برای ترویج آزادی بیان، "اعلامیه مشترک سال ۲۰۱۲ در مورد جرایم و تخلفات علیه آزادی بیان"؛

<https://www.osce.org/representative-on-freedom-of-media/91595>

شورای حقوق بشر، "قطعنامه ۱۲/۲۱"، A/HRC/RES/21/12، (۲۰۱۲)، بند ۸.

¹⁵ پرونده رعنا محمد ارشد علیه پاکستان، دادگاه عالی اسلام‌آباد، با شماره پرونده 2020/2939، (۲۰۲۰)، بند ۱۰:

https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/wp-content/uploads/2022/05/W.P-2939-2020_637406912282280654.pdf

وضع کند. دادگاه همچنین پیشنهاد کرد که دولت باید مکانیسمی را برای رسیدگی به شکایات در مورد نقض آزادی مطبوعات اتخاذ کند و به منظور درک نهادهای مطبوعاتی از ارباب رسانه‌ای توسط مقامات، با آنها مشورت نماید.¹⁶

● **حفاظت و حمایت از روزنامه‌نگاران در معرض خطر:** کشورها همچنین باید "اقدامات مؤثری" برای حمایت از روزنامه‌نگاران در برابر حملات اتخاذ نمایند.¹⁷ این اقدامات حمایتی می‌تواند شامل صدور سریع دستورات حمایتی و حفاظتی، ایجاد مکانیسم‌های خاص جمع‌آوری اطلاعات یا ایجاد سیستم‌های هشدار اولیه باشد.¹⁸ همچنین می‌تواند شامل ارائه حمایت ویژه برای خبرنگاران و روزنامه‌نگاران آسیب‌پذیر و در معرض خطر، مانند تهیه تجهیزات ایمنی، فراهم کردن خطوط تلفن اضطراری یا حتی در صورت نیاز تدارک محافظ شخصی باشد.

در برخی موارد، به ویژه در کشورهایی که روزنامه‌نگاران به طور مکرر در معرض خشونت و تهدید قرار می‌گیرند، ایجاد سازوکارهای حفاظتی ویژه ضروری است. چنین مکانیسم‌هایی می‌تواند شامل ویژگی‌هایی مانند یک رویه اقدام فوری باشد و امکان درخواست و دریافت سریع حمایت‌های حفاظتی را برای روزنامه‌نگاران در معرض خطر فراهم کنند.

هنگامی که یک کشور نتواند اقدامات لازم برای حفاظت از یک روزنامه‌نگار در معرض خطر را اتخاذ نماید، ممکن است تعهد خود برای حمایت را نقض کرده باشد. اینکه آیا کشور اقدامات کافی برای حفاظت از یک روزنامه‌نگار را انجام داده است یا خیر، بستگی به واقعیت‌های هر مورد دارد. با این حال، در ارزیابی تعهدات دولت در چنین مواردی، دادگاه‌های منطقه‌ای حقوق بشر اروپا و آمریکا به این استاندارد استناد کرده‌اند که: آیا مقامات از یک خطر واقعی و فوری برای روزنامه‌نگار آگاه بوده‌اند یا باید می‌دانستند و در اتخاذ اقدامات حفاظتی مناسب و معقول کوتاهی کرده‌اند.¹⁹

● **تحقیق، تعقیب قضایی و جبران خسارت:** در صورت حمله به روزنامه‌نگاران، کشورها باید اقدامات لازم و مؤثر برای تحقیق کامل در مورد این حملات، تعقیب قضایی مجرمان و ارائه جبران خسارت مناسب به قربانیان را اتخاذ نمایند. عدم انجام این اقدامات می‌تواند نقض ماده ۲(بند ۳) میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی یا معادل آن در سایر معاهدات را در پی داشته باشد که علاوه بر نقض آزادی بیان و سایر حقوق مرتبط، متضمن نقض حق برخورداری از راحل‌های مؤثر مقابله با نقض حقوق بشر نیز خواهد بود.²⁰

تحقیقات و تعقیب قضایی چنین جرایمی (حمله به روزنامه‌نگاران) باید حداقل استانداردهای معینی را برآورده کند. این جرایم باید به طور کامل و جدی، به موقع و توسط مقامات بی‌طرف و شایسته مورد تحقیق و بررسی قرار گیرند.²¹ حصول اطمینان از برآورده شدن این استانداردها

همان، بند ۱۱. 16

17 کمیته حقوق بشر سازمان ملل، "نظر عمومی شماره ۳۴"، بند ۲۳.

18

19 به عنوان مثال مراجعه کنید به: دادگاه بین‌المللی آمریکایی حقوق بشر، پرونده پابلو بلو علیه کلمبیا (۲۰۰۶)، سری C، شماره ۱۴۰، بند ۱۲۳:

http://www.corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/seriec_140_ing.pdf

و دادگاه حقوق بشر اروپا، پرونده عثمان علیه بریتانیا (۱۹۹۸)، درخواست شماره 94/23452، بند ۱۱۶:

<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58257>

اگرچه این پرونده به طور خاص به آزادی بیان نمی‌پردازد، اما در موارد دیگر، دادگاه نقض آزادی بیان (به همراه سایر حقوق) را به دلیل ناکامی در حفاظت از یک روزنامه‌نگار در برابر حمله تشخیص داده است. رجوع شود به پرونده "دینک علیه ترکیه" (۲۰۱۰)، درخواست‌های شماره 07/2668، 08/6102، 08/30079، 09/7072 و 09/7124:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-3262169-3640194>

و همچنین پرونده "اوزگور گوندیم علیه ترکیه" (۲۰۰۰)، درخواست شماره 93/23144:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-68306-68774>

20 کمیته حقوق بشر، "نظر عمومی شماره ۳۱"، بند ۱۸. همچنین مراجعه کنید به کمیته حقوق بشر، پرونده جیت من بانگ و تاپ بهادر بسنت علیه نپال، با شماره دادخواست 2011/201، بند ۸.۸: <https://juris.ohchr.org/Search/Details/1904>

21 شورای حقوق بشر، "قطعنامه 5/27"، A/HRC/RES/27/5، مورخه ۲ اکتبر ۲۰۱۴، بند ۳.۲؛ و مکانیسم‌های بین‌المللی برای ترویج آزادی بیان، "اعلامیه مشترک سال ۲۰۱۲ در مورد جرایم و اقدامات علیه آزادی بیان"، بند ۴.

نیازمند تلاش‌های نهادی خاصی است، و کشورها باید زیرساخت و منابع کافی را در برای واحدهای تحقیقاتی فراهم کرده و ضمن حمایت از استقلال دادگاه‌ها، اطمینان حاصل نمایند که دستگاه قضایی از استقلال کافی برای رسیدگی عادلانه به این پرونده‌ها برخوردار است.²² در بررسی پرونده‌های فردی، دادگاه‌های حقوق بشر هنگام ارزیابی اینکه آیا دولت به تعهدات خود عمل کرده است یا خیر، به عوامل مختلفی توجه کرده‌اند. نمونه‌هایی از مواردی که در آنها این تعهدات انجام نشده است عبارتند از:

- تأخیرهای غیرموجه یا غیرمنطقی در تحقیق و تعقیب قضایی، مانند زمانی که روسیه نتوانست دلایل "قانع‌کننده و قابل قبول" برای طولانی شدن تحقیقات در مورد ترور یک روزنامه‌نگار ارائه دهد.²³
- عدم استقلال کافی مقامات دولتی مسنول، مانند زمانی که یک دادگاه نظامی کلمبیایی در مورد حملات ادعایی علیه یک روزنامه‌نگار توسط اعضای نیروهای نظامی تحقیق کرد.²⁴
- عدم تحقیق در مورد اینکه آیا قتل یک روزنامه‌نگار به کار او به عنوان یک روزنامه‌نگار مرتبط است یا خیر.²⁵

جبران خسارت مناسب برای حملات علیه روزنامه‌نگاران، نه تنها شامل محکومیت مجرمان است، بلکه باید شامل پرداخت غرامت مناسب به قربانی (یا اعضای خانواده وی) نیز باشد. این غرامت‌ها ممکن است شامل اقدامات بازپروری و توانمندسازی گسترده‌تری مانند عذرخواهی رسمی، تجلیل و قدردانی، ارائه تضمین‌های پیشگیرانه برای جلوگیری از تکرار چنین جرایمی در آینده، یا تغییر در قوانین و رویه‌ها نیز باشد.²⁶

در نهایت، علاوه بر حمایت‌های حقوق بشری ارائه شده در این ماژول، روزنامه‌نگاران در زمان درگیری‌های مسلحانه نیز تحت حمایت‌های ویژه حقوق بین‌الملل بشردوستانه قرار دارند. بر اساس حقوق بین‌المللی بشردوستانه، روزنامه‌نگاران به عنوان افراد غیرنظامی محسوب می‌شوند نه رزمندگان و جنگجو.²⁷ خبرنگاران و روزنامه‌نگاران همانند سایر شهروندان و غیرنظامیان حاضر در منطقه جنگی، نباید هدف حملات عمدی نظامی قرار گیرند.

خشونت آنلاین مانند توهین، آزار و اذیت و تهمت و افترا

خشونت و آزار و اذیت در فضای مجازی و آنلاین علیه روزنامه‌نگاران را نباید کم‌اهمیت‌تر از خشونت در دنیای واقعی در نظر گرفت. خشونت و آزار و اذیت آنلاین را می‌توان به تهدیدات آنلاین مرتبط دانست و ممکن است پیش‌درآمدی برای تهدید واقعی یا تشدید حملات در دنیای واقعی باشد. در یک نظرسنجی از روزنامه‌نگاران زن، ۲۰ درصد از پاسخ‌دهندگان گزارش کردند که حملات آنلاین یا سوء استفاده‌های مرتبط با خشونت آنلاین را تجربه کرده‌اند که به خشونت آنلاینی که متحمل شده‌اند مرتبط بوده است.²⁸ علاوه بر این، با توجه به اینکه بیشتر ارتباطات مدرن به صورت آنلاین انجام می‌شود،

²² مکانیسم‌های بین‌المللی برای ترویج آزادی بیان، "اعلامیه مشترک سال ۲۰۱۲ در مورد جرایم و اقدامات علیه آزادی بیان".

²³ دادگاه حقوق بشر اروپا، پرونده مازیا و دیگران علیه روسیه (۲۰۱۸)، درخواست شماره 07/15086، بند ۸۰ تا ۸۸:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-184660>

²⁴ پرونده شکایت والز رسترپو و خانواده او علیه دولت کلمبیا، ۲۰۱۲، شماره سری C، شماره ۲۴۸؛

https://corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/seriec_248_esp.pdf

(گزارش کامل این پرونده فقط به زبان اسپانیایی در دسترس است، اما یک خلاصه انگلیسی از آن نیز موجود است):

https://www.corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/resumen_248_ing.pdf

²⁵ دادگاه حقوق بشر اروپا، پرونده علی علیه ترکیه (۲۰۰۵)، شماره 97/381187؛ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-68670>

و پرونده فیلیچ علیه دولت ترکیه (۲۰۰۰)، درخواست شماره 93/22492؛ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-164693:93/22492>

²⁶ کمیته حقوق بشر، "نظر عمومی شماره ۳۱"، بند ۱۶.

²⁷ کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، "پایگاه داده‌های IHL معمولی، قانون ۳۴: روزنامه‌نگاران":

https://ihl-databases.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/v1_rul_rule34

²⁸ جولی پوزتی و همکاران، خشونت آنلاین علیه روزنامه‌نگاران زن، یونسکو (۲۰۲۰) صفحه ۳:

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000375136/PDF/375136eng.pdf.multi>

آزار و اذیت آنلاین می‌تواند تأثیر قابل‌توجهی بر اعمال آزادی بیان داشته باشد، به‌ویژه اگر قربانیان چنین آزار و اذیت‌هایی در واکنش به آن، اقدام به خودسانسوری نمایند.

روزنامه‌نگاران و خبرنگاران اکنون ممکن است انواع جدیدی از خشونت و آزار و اذیت را تجربه کنند که به واسطه ارتباطات دیجیتال امکان‌پذیر شده‌اند.²⁹ برخی از این موارد عبارتند از:

- **هتک حیثیت (Doxing)** یا انتشار و افشای اطلاعات هویتی محرمانه و خصوصی افراد مانند نام، محل سکونت و آدرس از طریق اینترنت، می‌تواند برای روزنامه‌نگاران بسیار خطرناک باشد، زیرا امکان ردیابی و آسیب رساندن به آنها را برای مهاجمان احتمالی فراهم می‌کند.
- **مزاحمت اینترنتی (Trolling)** یا ارسال و انتشار پیام‌های توهین‌آمیز یا تحریک‌کننده درباره یک شخص خاص، که می‌تواند برای احساس امنیت و آسایش روزنامه‌نگار مضر باشد. در دنیای واقعی و محیط آنلاین، چنین آزار و اذیتی معمولاً محدود بود اما در عصر دیجیتال، این نوع مزاحمت‌ها می‌توانند در مقیاس انبوه یا با نرخ فرکانس بالا رخ دهند و شخص هدف را غرق پیام‌های مضر کنند.
- **کمپین‌های بدنام‌سازی و تهمت و افترا** نیز می‌توانند به اعتبار یک روزنامه‌نگار آسیب و لطمه جدی وارد کنند. گرچه این امر محدود به عصر دیجیتال نیست، اما چنین کمپین‌هایی می‌توانند در مقیاس بسیار بزرگتری سازماندهی شده و به شکل آشکارتر و موثرتری نسبت به محیط آنلاین انجام شوند.
- **در پلتفرم‌ها و رسانه‌های اجتماعی**، ربات‌ها می‌توانند از انواع فعالیت‌های انسانی مانند ارسال نظرات تقلید کنند. از فعالیت ربات‌ها می‌توان برای هماهنگی کمپین‌های بدنام‌سازی یا مزاحمت اینترنتی استفاده کرد، به‌ویژه زمانی که عناصر تأمین مالی یا جنایی در ترویج یک پیام خاص یا هدف قرار دادن یک فرد خاص، منافی داشته باشند.
- **حملات سایبری** می‌توانند علیه روزنامه‌نگاران یا رسانه‌ها انجام شوند. چنین حملاتی ممکن است با هدف نصب جاسوس‌افزار در تلفن روزنامه‌نگار یا از کار انداختن یک وبسایت خبری انجام شوند.

نگرانی عمده در مورد انواع حملات به روزنامه‌نگاران، میزان هماهنگی یا برنامه‌ریزی این نوع حملات توسط عوامل شرور و بد ذات با قصد بی‌اعتبار کردن یا آسیب رساندن به روزنامه‌نگاران است.³⁰ ردیابی منشأ چنین حملات هماهنگ‌شده‌ای می‌تواند دشوار باشد، اما گاهی این حملات از عوامل قدرتمند دولتی یا غیردولتی نشأت می‌گیرند که منافع آنها در سرکوب کردن صدای روزنامه‌نگاران است.

همانند دنیای واقعی، مقامات دولتی باید از مشارکت و مداخله در خشونت آنلاین علیه خبرنگاران، به طور مستقیم یا غیرمستقیم، خودداری کنند. به عنوان مثال، مقامات دولتی باید از تهدید خبرنگاران در فضای مجازی و آنلاین اجتناب کنند. سیاستمداران باید اطمینان حاصل کنند که کارکنان یا حامیان آنها هیچ‌گونه مشارکت یا مداخله‌ای در کمپین‌های بدنام‌سازی و دروغ‌پراکنی علیه خبرنگاران ندارند.

یکی از تعهدات مثبت دولت‌ها، اتخاذ اقدامات مؤثر برای مقابله با خشونت آنلاین توسط عوامل و نهادهای خصوصی است. با این حال، دو نکته در اینجا مطرح است. اول اینکه مقررات دولت در مورد محتوای آنلاین باید به طور دقیق با استانداردهای بین‌المللی مطابقت داشته باشد، با توجه به اینکه بیشتر حملات آنلاین که در بالا توضیح داده شد، شامل بیانات و برخوردهای هیجانی و احساسی هستند. همانطور که در مآزول‌های قبلی توضیح داده شد، مقررات محتوای آنلاین اغلب بیش از حد گسترده هستند یا به طور

²⁹ گزارش دبیر کل سازمان ملل، "امنیت روزنامه‌نگاران و مسئله مصونیت قضایی" (۲۰۲۱)، A/76/285، بند ۶.

³⁰ همان، بند ۸.

مناسب برای آسیب مورد نظر طراحی نشده‌اند. در چنین مواردی، قوانین تنظیم‌کننده گفتار و اظهارات آنلاین اغلب به جای حمایت از خبرنگاران، علیه آنها استفاده می‌شوند. نکته دوم، سوالات چالش‌برانگیزی است که در مورد میزان اثرگذاری اقدامات دولت در برابر آزار و اذیت آنلاین خبرنگاران وجود دارد. سیاست‌های بخش خصوصی، مانند شرکت‌های بزرگ رسانه‌های اجتماعی که در سطح جهانی فعالیت می‌کنند، ممکن است تأثیر مستقیم‌تری بر تجربه روزنامه‌نگاران داشته باشند.

با وجود این اخطارها، کشورها همچنان می‌توانند نقشی کلیدی در پاسخ به خشونت آنلاین علیه روزنامه‌نگاران توسط عوامل و نهادهای خصوصی ایفا کنند. به عنوان مثال:

- دولت‌ها باید محیط مساعدی برای فعالیت خبرنگاران در فضای آنلاین فراهم کنند، از جمله با حذف قوانینی که بیان و اظهارات آنلاین را جرم‌انگاری می‌کنند.³¹
- سیستم‌های نظارتی و قوانین حفاظت از داده‌ها باید بازبینی و بازنگری شوند تا محرمانگی هویت خبرنگاران و منابع خبری آنها حفظ شود. نظارت هدفمند بر خبرنگاران می‌تواند منجر به خودسانسوری شود. نظارت بر خبرنگاران به دلیل اعمال مشروع آزادی بیان هرگز مناسب نیست.³²
- دولت‌ها باید در طیف وسیعی از کمپین‌های آموزشی در زمینه آگاهی‌بخشی و ابتکارات ویژه در خصوص خشونت آنلاین علیه خبرنگاران مشارکت نمایند.
- دولت‌ها باید توانایی مقامات مجری قانون و سایر عوامل اجرایی را برای واکنش مناسب به خشونت آنلاین تقویت کنند، به عنوان مثال از طریق آموزش صحیح آنها در مورد نحوه واکنش به چنین حملاتی یا بهبود ظرفیت آنها برای تحقیق و تعقیب قانونی جرائم در فضای دیجیتال.³³
- دولت‌ها همچنین باید اقداماتی را برای محافظت از خبرنگاران در برابر حملات سایبری که ممکن است آنها را در معرض خطر قرار دهد انجام دهند؛ از جمله اتخاذ اقدامات مناسب برای حفاظت از سیستم‌های ارتباطات دیجیتال در برابر چنین حملاتی یا پشتیبانی از اقدامات امنیت سایبری برای خبرنگاران در معرض خطر.³⁴

علاوه بر این، کشورها باید "قوانین و اقدامات مؤثری" را برای جلوگیری از حملات آنلاین به خبرنگاران اتخاذ نمایند و این اقدامات باید با رعایت اصول مربوط به آزادی بیان انجام شود.³⁵ این شامل اصول مسئولیت واسطه‌های اینترنتی و آزادی حق دسترسی به اینترنت است که در مآزول‌های قبلی مورد بحث قرار گرفته است. با این حال، در این چارچوب، کشورها می‌توانند قوانینی را بررسی کنند که نهادهای خصوصی، به ویژه شرکت‌های رسانه‌های اجتماعی را ملزم به پذیرش مسئولیت بیشتری در قبال خشونت آنلاین علیه خبرنگاران در پلتفرم‌های خود می‌کند. به عنوان مثال، می‌توان از پلتفرم‌های بزرگ درخواست کرد تا بر اقدامات خشونت‌آمیز علیه خبرنگاران نظارت کرده و آنها را گزارش کنند یا الزامات شفافیت در خصوص اقدامات انجام شده در پاسخ به خشونت آنلاین را اعمال کنند. با این حال، مسئله تنظیم پلتفرم‌های بزرگ رسانه‌های اجتماعی پیچیده و در حال تکامل سریع است و رویه‌های بهتر در زمینه خاص امنیت خبرنگاران هنوز شکل نگرفته است.

حمایت از منابع خبرنگاری

31 همان، بند ۱۴.

32 گزارش گزارشگر ویژه در مورد آزادی بیان، "نظارت و حقوق بشر" (۲۰۱۹)، A/HRC/41/35، بند ۲۶.

33 گزارش دبیر کل سازمان ملل، "امنیت روزنامه‌نگاران و مسئله مصونیت قضایی" (۲۰۲۱)، A/76/285، بند ۵۹.

34 مکانیسم‌های بین‌المللی برای ترویج آزادی بیان، "اعلامیه مشترک سال ۲۰۱۲ در مورد جرایم و تخلفات علیه آزادی بیان".

35 گزارش دبیر کل سازمان ملل، "امنیت روزنامه‌نگاران و مسئله مصونیت قضایی" (۲۰۲۱)، A/76/285، بند ۵۷.

حفاظت از منابع محرمانه خبرنگاران و روزنامه‌نگاران، جزء اصلی اخلاق رسانه ای است. معمولاً خبرنگاران به طور آشکار منابع خود را معرفی می‌کنند، اما اگر این کار منجر به نقض وعده‌ای شود که به منبع داده شده است، خبرنگاران از محرمانه بودن منبع خبر محافظت خواهند کرد. توانایی خبرنگار در حفاظت از منابع محرمانه، تمایل منابع را برای در اختیار گذاشتن اطلاعات به خبرنگاران به دنبال دارد و در نتیجه حقوق کل جامعه را برای دسترسی به اطلاعات در مورد مسائل حساس تحت تأثیر قرار می‌دهد. بر همین اساس، کمیته حقوق بشر گفته است: "کشورهای عضو باید آن عنصر از حق آزادی بیان را که شامل امتیاز محدود خبرنگاری برای عدم افشای منابع اطلاعاتی است به رسمیت بشناسند و به

آن احترام بگذارند.³⁶ همچنین حفظ محرمانگی ممکن است برای امنیت خود خبرنگاران نیز حیاتی باشد؛ به عنوان مثال، اگر خبرنگاران به عنوان شاهدان بالقوه در نظر گرفته شوند و نه ناظران مستقل یا محرمانه، ممکن است مورد هدف قرار گیرند.³⁷

به طور مرسوم، نگرانی در مورد محافظت از منابع خبرنگاران عمدتاً در چارچوب محاکم و رویه‌های قضایی مطرح می‌شود؛ به‌ویژه زمانی که دادگاه‌ها به دنبال وادار کردن روزنامه‌نگاران به افشای منابع خبری محرمانه خود بودند. باید قوانین شفاف و مشخصی در این زمینه وضع شود که فقط در شرایط استثنایی مجوز افشای منابع را صادر کند. به عنوان مثال، دادگاه حقوق بشر اروپا، در حکم پرونده "گودوین علیه انگلستان"، تأیید کرد که خبرنگاران فقط باید در "شرایط استثنایی که منافع حیاتی عمومی یا فردی در خطر باشد" مجبور به افشای منابع شوند.³⁸ حفاظت از منابع خبرنگاری "یکی از شروط اساسی آزادی مطبوعات" است، بنابراین برای برآورده کردن شرط ضرورت در آزمون سه جزئی، باید یک "الزام فراگیر و اساسی در راستای منافع عمومی" برای توجیه افشاگری وجود داشته باشد.³⁹

حفاظت از منابع خبری و روزنامه‌نگاری در منطقه آسیا

دادگاه عالی مالزی در سال ۲۰۱۳ در یک رأی مهم، اهمیت حفاظت از منابع محرمانه خبرنگاران را مورد تأیید قرار داد. در پرونده "داتوک سری تیونگ کینگ سینگ علیه داتوک سری اونگ تی کیت"، دادگاه ابتدا بررسی کرد که آیا افشای منابع ضروری و مرتبط است یا خیر، و دریافت که در این پرونده چنین بوده است. با این حال، از آنجایی که ضرر و زیان ناشی از الزام به افشای منابع بیشتر از مزایا و منافع آن بود، دادگاه تصمیم گرفت که به نفع منافع عمومی است که افشای اجباری منابع خودداری شود.⁴⁰

به طور مشابه، دادگاه تجدیدنظر سنگاپور، در پرونده "دورسی جیمز مایکل علیه شرکت World Sport Group یا مسئولیت محدود"، لزوم افشای منابع یک خبرنگار-وبلاگ‌نویس که در مورد رسوایی فساد در فوتبال گزارش داده بود را مورد بررسی قرار داد. دادگاه تأکید کرد که در چنین مواردی "ضرورت" "سنگ بنای اصلی" است؛ طرفی که درخواست بازجویی را می‌کند باید نشان دهد که برای پیگیری پرونده خود نیاز به شناسایی منابع دارد.⁴¹ در مواردی که افشای منابع دخیل است، دادگاه خاطر نشان کرد که طرفی که به دنبال شناسایی هویت منبع است باید "منفعت واقعی" در شکایت از آن منبع را نشان دهد. چنین منفعتی باید در مقابل منافع عمومی در حفظ محرمانگی سنجیده شود. در ایجاد توازن بین "منافع واقعی" و "منافع عمومی"، باید به عوامل متعددی توجه کرد، از جمله آیا صدور مجوز افشای یک "واکنش ضروری و متناسب" است؟ اطلاعات تا چه حد محرمانه بوده است و اینکه آیا می‌توان اطلاعات را از منبع دیگری به دست آورد یا خیر.⁴²

³⁶ کمیته حقوق بشر، "نظر عمومی شماره ۳۴"، بند ۴۵.

⁴⁰ دادگاه عالی مالزی، کوالالمپور، پرونده "داتوک سری تیونگ کینگ سینگ علیه داتوک سری اونگ تی کیت"، (۲۰۱۳)، با شماره پرونده S-23-99-2009.

<http://www.cjlaw.com/default.asp?page=cotw140523&scrollto=COTW3>

در پرونده "دورسی جیمز مایکل علیه شرکت World Sport Group"، این شرکت نتوانسته بود ضرورت دریافت هویت منابع خبرنگار را اثبات نماید. علاوه بر این، دادگاه بحث مفصلی را در مورد منافع عمومی در مبارزه با فساد مطرح کرد و پیشنهاد داد که در مواردی مانند مسائل مربوط به پاسخگویی در مورد فساد، که اطلاعات افشا شده توسط منابع محرمانه منافع عمومی زیادی به همراه دارد، محرمانه بودن منابع باید حفظ شود.⁴³

خارج از مبحث دادرسی و محاکمه قضایی، نگرانی‌هایی در مورد محرمانه بودن منابع خبری خبرنگاران نیز در هنگام تفتیش خانه و محل کار و مصادره اموال خبرنگاران مطرح می‌شود. اهمیت حفظ محرمانه بودن منابع، بار سنگین‌تری را بر دوش پلیس یا مقامات تحقیقاتی می‌گذارد که قصد تفتیش اماکن رسانه‌ای یا محل سکونت خبرنگاران را دارند.⁴⁴ به عنوان مثال، دادگاه حقوق بشر اروپا اظهار کرده است که قبل از ضبط مدارک خبرنگاری یا یورش به اماکن رسانه‌ای، یک قاضی یا نهاد مستقل باید ریسک نقض محرمانه بودن منابع را بر خلاف منافع عمومی در تحقیقات ارزیابی کند و بررسی کند آیا یک تفتیش کمتر مداخله‌گرانه می‌تواند نیازهای تحقیقاتی را برآورده کند یا خیر.⁴⁵

با این حال، ارتباطات و فناوری‌های دیجیتال در عصر مدرن، شیوه دسترسی نهادهای دولتی و غیردولتی به مدارک و منابع محرمانه خبرنگاری را به طرز چشمگیری دستخوش تغییر و تحول کرده است. تدوین قوانین گسترده نظارتی همراه با ابزارهای فنی برای انجام این کار، ممکن است موجب "ایجاد یک راه حل جایگزین" برای امتیاز خبرنگاری شده و به نهادهای دولتی امکان می‌دهد بدون رعایت تشریفات قانونی و فرآیندهای دادگاهی و بدون اطلاع خبرنگاران، به این منابع دسترسی پیدا کنند.⁴⁶

استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر به وضوح به طور قاطع شیوه‌هایی مانند نظارت بر ارتباطات برای دسترسی به منابع محرمانه خبرنگاران را محکوم می‌کند. به عنوان مثال، همانطور که در **اعلامیه اصول آزادی بیان و دسترسی به اطلاعات در آفریقا** آمده است: "دولت‌ها نباید از طریق نظارت بر ارتباطات، از حفاظت از منابع محرمانه اطلاعات یا مطالب و مدارک خبرنگاران سر باز بزنند، مگر در مواردی که دستور قضایی چنین نظارتی از سوی یک دادگاه بی‌طرف و مستقل صادر شده باشد و نظارت بواسطه تضمینات قانونی و اتخاذ تدابیر و اقدامات مناسب انجام شود."⁴⁷

به طور مشابه، در **بیانیه مشترک سال ۲۰۱۸**، دستور العمل‌ها و مقررات بین‌المللی ویژه در زمینه آزادی بیان مقرر داشته‌اند که: "کشورها باید برای جلوگیری از شناسایی منابع محرمانه خبرنگاران از طریق ابزارهای دیجیتالی، اقدامات عملی و قابل اجرای مؤثری را اتخاذ نمایند و باید از اقداماتی که منجر به

³⁸ پرونده گودوین علیه انگلستان (۱۹۹۶)، درخواست شماره 90/17488، رأی شعبه عالی، بند ۳۷:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57974>

³⁹ همان، بند ۳۹.

⁴⁰ دادگاه عالی مالزی، کوالالامپور، پرونده "داتوک سری تیونگ کینگ سینگ علیه داتوک سری اونگ تی کیت" (۲۰۱۳)، با شماره پرونده S-23-99-2009:

<http://www.cjljlaw.com/default.asp?page=cotw140523&scrollto=COTW3>

⁴¹ دادگاه تجدیدنظر سنگاپور، پرونده "دورسی جیمز مایکل علیه شرکت World Sport Group"، شماره SGCA 2014، بند ۴۷:

[https://web.archive.org/web/20150722041319/http://www.singaporelaw.sg/sglaw/laws-of-singapore/...](https://web.archive.org/web/20150722041319/http://www.singaporelaw.sg/sglaw/laws-of-singapore/)

⁴² همان، بندهای ۴۷ و ۴۸.

⁴³ همان، بند ۷۱ تا ۷۹.

⁴⁴ گزارش گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد آزادی بیان، شماره A/70/361، (۲۰۱۵)، بند ۲۴ (ارائه نمونه‌هایی از قوانین محدود کننده تفتیش و ضبط مدارک خبرنگاری)

⁴⁵ پرونده شکایت سانوما بوتیگورز علیه هلند (۲۰۱۴)، دیوان عالی، درخواست شماره 03/38224، بندهای ۸۹ تا ۹۲:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-100448>

⁴⁶ برای بحث و بررسی بیشتر در مورد این موضوع، مراجعه کنید به جولی پوزتی، "حفاظت از منابع روزنامه‌نگاری در عصر دیجیتال"،

یونسکو (۲۰۱۷)، (مروری بر منطقه آسیا و اقیانوسیه، صفحه ۶۷: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248054>).

⁴⁷ کمیسیون حقوق بشر و مردم آفریقا، مصوب شصت و پنجمین نشست عادی، ۲۱ اکتبر الی ۱۰ نوامبر ۲۰۱۹، اصل ۲۵ (بند ۳):

https://www.achpr.org/public/Document/file/English/Declaration%20of%20Principles%20on%20Freedom%20of%20Expression_ENG_2019.pdf

استفاده غیرمستقیم از رسانه‌ها یا خبرنگاران برای پیگیری تحقیقات کیفری و جنایی می‌شود، اجتناب نمایند.⁴⁸

دادگاه حقوق بشر اروپا، در روند رسیدگی به پرونده "بیگ برادر واچ علیه انگلستان" دریافت که یک طرح نظارتی در انگلستان از آنجا که حفاظت کافی برای محرمانه بودن منابع خبرنگاری ارائه نمی‌داد، حق آزادی بیان را نقض می‌کرد. اگرچه قوانین انگلستان تضمینات مشخصی را برای محرمانه ماندن منابع در نظر گرفته بود، زمانی که مقامات به طور خاص درخواست دسترسی به داده‌های شناسایی یک منبع خاص را می‌دادند، اما سیستم نظارتی دسته‌جمعی گسترده‌تر که شامل درخواست‌های عمومی برای داده‌های ارتباطی خبرنگاران نیز می‌شد، چنین تضمینی را لحاظ نکرده بود.⁴⁹ این بدان معنی بود که تحلیلگران می‌توانستند ارتباطات خبرنگاران را بدون هیچ دستور قضایی یا اعمال معیارهای تعیین شده در پرونده گودوین، بررسی کنند.⁵⁰

یکی دیگر از تأثیرات کلیدی عصر دیجیتال، تغییر ماهیت کار رسانه‌ای است. امروزه طیف گسترده‌ای از افراد در حوزه خبرنگاری و روزنامه‌نگاری مشغول فعالیت هستند. به همین دلیل، بسیاری از استانداردهای بین‌المللی در مورد محرمانه بودن منابع، امتیاز خبرنگاری را به طور گسترده‌ای اعمال می‌کنند؛ به عنوان مثال، هرگونه "ارتباط اجتماعی"⁵¹ یا "شخصی که به طور منظم مشغول جمع‌آوری و انتشار اطلاعات برای عموم مردم است"⁵² نظام‌های حقوقی ملی نیز به تدریج در حال سازگاری با این واقعیت هستند. برای مثال، شایان ذکر است که در پرونده دورسی در سنگاپور که در بالا توضیح داده شد، خبرنگار مورد بحث یک وبلاگ‌نویس بود، نه یک خبرنگار رسمی به معنای سنتی و رایج آن.

خشونت مبتنی بر جنسیت

کمیته رفع تبعیض علیه زنان، خشونت مبتنی بر جنسیت را به عنوان خشونتی تعریف می‌کند که "صرفاً به دلیل زن بودن علیه یک زن اعمال می‌شود، یا به طور نامتناسبی زنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد."⁵³ کشورها موظف هستند که نه تنها خود از ارتکاب چنین خشونتی خودداری کنند، بلکه "کلیه اقدامات لازم برای پیشگیری، تحقیق، تعقیب قضایی، مجازات و جبران خسارت برای فعل یا ترک فعل نهادهای غیردولتی که منجر به خشونت مبتنی بر جنسیت علیه زنان می‌شود، را انجام دهند."⁵⁴ خشونت علیه خبرنگاران و روزنامه‌نگاران زن به دلیل شغلشان، همانند تمامی انواع چنین خشونت‌هایی، به نوعی حمله به آزادی بیان محسوب می‌شود.

بر این اساس، کشورها موظف هستند علاوه بر تعهدات خود در زمینه حمایت از آزادی بیان، خشونت علیه خبرنگاران زن را نیز در چارچوب تعهدات خود برای مقابله با تبعیض علیه زنان مورد توجه قرار دهند. نهادهای سازمان ملل متحد از جمله شورای حقوق بشر، شورای امنیت و مجمع عمومی سازمان، قطعنامه‌هایی را صادر کرده‌اند که در آنها حملات به خبرنگاران زن را به شدت محکوم می‌کنند.⁵⁵ به عنوان مثال، شورای حقوق بشر:

48 مکانیسم‌های بین‌المللی برای ترویج آزادی بیان، "اعلامیه مشترک سال ۲۰۱۸ در مورد استقلال و تنوع رسانه‌ها در عصر دیجیتال".

49 پرونده شکایت بیگ برادر واچ و دیگران علیه انگلستان (۲۰۲۱)، شماره درخواست‌های 13/58170، 14/62322 و 15/24960 بندهای ۵۲۴ و ۵۲۵: <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-210077>

50 همان، بندهای ۴۴۴ و ۴۴۵ و بند ۴۵۷.

51 کمیسیون بین‌المللی آمریکایی حقوق بشر، اعلامیه بین‌المللی آمریکایی اصول آزادی بیان، مصوب صدو هشتمین نشست، ۲ تا ۲۰ اکتبر ۲۰۰۰.

52 شورای اروپا، توصیه‌نامه شماره ۷ (۲۰۰۰) توصیه کمیته وزیران به کشورهای عضو در مورد حق روزنامه‌نگاران برای افشا نکردن منابع اطلاعاتی خود (۲۰۰۰)

53 کمیته رفع تبعیض علیه زنان، "توصیه‌نامه عمومی شماره ۳۵ در مورد خشونت مبتنی بر جنسیت علیه زنان"، (۲۰۱۷)، بند ۱.

54 همان، بند ۲۴.

55 لیست کامل: <https://en.unesco.org/themes/safety-journalists/women-journalists/UN-resolutions-and-reports>

"حملات خاص به زنان خبرنگار و کارکنان رسانه‌ای زن در ارتباط با کارشان، مانند تبعیض جنسیتی، از جمله خشونت جنسی و مبتنی بر جنسیت، تهدید، ارعاب و آزار و اذیت آنلاین و آفلاین] را به طور قاطع محکوم می‌کند." 56

متأسفانه در عمل، خبرنگاران زن همچنان در حین انجام کار خبرنگاری خود با خشونت مبتنی بر جنسیت مواجه می‌شوند. زنان تنها بخش کوچکی از خبرنگارانی را تشکیل می‌دهند که در حین انجام کار خبرنگاری کشته می‌شوند. با این حال، احتمال تجربه خشونت مبتنی بر جنسیت برای خبرنگاران زن به طور قابل توجهی بیشتر است. 57 خشونت جنسی، آزار جنسی، آزار و اذیت آنلاین، تجاوز به عنف و تهدید به تجاوز، همگی ابزارهایی هستند که برای ارعاب خبرنگاران زن و دلسرد کردن آنها از کارشان مورد استفاده قرار می‌گیرند. چنین اعمالی به دلیل انگ فرهنگی یا ترس از انتقام در محل کار، کمتر گزارش می‌شوند. 58 سایر اشکال آزار یا تهدیدات جنسیتی نیز می‌تواند عواقب و پیامدهای جدی به همراه داشته باشد. یک نظرسنجی جهانی از خبرنگاران و روزنامه‌نگاران زن نشان داد که ۳۷ درصد از آنها به دلیل حملات یا آزار و اذیتی که تجربه کرده بودند، از گزارش برخی موضوعات خودداری می‌کردند. 59

خبرنگاران زن بسیار بیشتر در معرض انواع خاصی از خشونت آنلاین قرار می‌گیرند. 60 گزارش مهم یونسکو در سال ۲۰۲۰ در این زمینه نشان داد که ۷۳ درصد از خبرنگاران زنی که در این نظرسنجی شرکت کرده بودند، تجربه خشونت آنلاین را داشته‌اند. ۴۲ درصد از آنها با تهدیدات علیه آبرو و اعتبار مواجه شده بودند، ۲۵ درصد تهدیدات خشونت فیزیکی را تجربه کرده بودند، ۱۸ درصد با تهدید خشونت جنسی مواجه شده بودند و ۱۳ درصد شاهد تهدیدات علیه بستگان نزدیک خود بودند. 61 برای ۱۲ درصد از مشارکت کنندگان، تأثیرات و پیامدهای خشونت آنلاین به قدری جدی بود که مجبور شدند اقدام به دریافت کمک پزشکی یا روانشناختی نمایند. 62 برخی از انواع حملات آنلاین مانند اشتراک‌گذاری غیرقانونی تصاویر خصوصی، آزار و اذیت از طریق محتوای زن‌ستیزانه یا جنسیت‌زده، یا استفاده از ویدیوهای "دپیفیک" (ویدیوهایی که به نظر می‌رسد شخصی را به تصویر می‌کشند اما در واقع جعلی هستند و جعلی بودن آنها به سختی قابل تشخیص است) برای لطمه زدن به اعتبار خبرنگاران زن، به طور خاص جنسیتی هستند. 63

با توجه به آسیب‌های منحصربه‌فردی که خبرنگاران زن تجربه می‌کنند، و همچنین عوامل فرهنگی و اجتماعی که ممکن است بر تجربه آنها از خشونت تأثیر بگذارد، اقدامات صورت گرفته برای رسیدگی به امنیت خبرنگاران باید رویکردی حساس به مسائل جنسیتی داشته باشد. 64 به عنوان مثال:

- **اقدامات پیشگیرانه** باید به طور خاص، خشونت مبتنی بر جنسیت را مورد توجه قرار دهند و شامل اقداماتی برای مبارزه با کلیشه‌های مضر جنسیتی، ادغام محتوای حساس به مسائل جنسیتی در برنامه‌های آگاهی‌بخشی و آموزشی درباره خشونت علیه خبرنگاران، جمع‌آوری داده‌های تفکیک شده بر اساس جنسیت در مورد حملات

56 H شورای حقوق بشر، "قطعنامه ۱۸/۴۵" (۲۰۲۰)، A/HRC/RES/45/18، بند ۲.

57 گزارش گزارشگر ویژه در مورد خشونت علیه زنان، "مبارزه با خشونت علیه زنان روزنامه‌نگار" (۲۰۲۰)، A/HRC/44/52، بند ۱۷.

58 همان، بندهای ۲۳ الی ۳۱.

59 میشل فریر، حمله و آزار و اذیت: تأثیر بر خبرنگاران زن و گزارش آنها، بنیاد بین‌المللی رسانه زنان و Trollbusters، (۲۰۱۸) ص ۴۴: <https://www.iwfmf.org/wp-content/uploads/2018/09/Attacks-and-Harassment.pdf>

60 گزارش گزارشگر ویژه آزادی بیان، (۲۰۲۱)، A/76/258، بند ۴۵.

61 جولی پوزتی، حفاظت از منابع روزنامه‌نگاری در عصر دیجیتال، یونسکو (۲۰۱۷)، ص ۵:

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248054>

62 همان، صفحه ۶.

63 گزارش دبیر کل سازمان ملل، "امنیت خبرنگاران و مسئله مصونیت قضایی"، (۲۰۲۱)، A/76/285، بند ۹؛ و گزارش گزارشگر ویژه در مورد خشونت علیه زنان، "مبارزه با خشونت علیه زنان روزنامه‌نگار"، ۶ مه ۲۰۲۰، A/HRC/44/52، بند ۴۱ و ۴۲.

64 گزارش گزارشگر ویژه در مورد آزادی بیان، (۲۰۱۲)، A/HRC/20/17، بند ۵۲.

به خبرنگاران یا توسعه رویه‌های تحقیقاتی حساس به مسائل جنسیتی باشد.⁶⁵ مقامات و مسئولان دولتی نیز تشویق می‌شوند تا از به‌کار بردن زبان زن‌ستیزانه یا تبعیض‌آمیز نسبت به خبرنگاران زن خودداری کنند.⁶⁶

- مکانیسم‌های حمایتی نیز باید نسبت به مسائل جنسیتی حساس باشند. برنامه‌ها و پروتکل‌های طراحی شده برای حمایت از خبرنگاران، برای مثال، باید ریسک‌ها و نیازهای خاص جنسیتی را مورد توجه قرار دهند.⁶⁷
- تحقیق، پیگرد و تعقیب قضایی و جبران خسارت نیز باید ملاحظات جنسیتی را در نظر بگیرند. خشونت علیه زنان اغلب به دلیل ترس از حملات تلافی‌جویانه بیشتر و انگ فرهنگی، به ویژه در مورد خشونت جنسی، در کمتر مواردی گزارش می‌شود. بنابراین آموزش حساس به مسائل جنسیتی به مقامات تحقیق و تعقیب قضایی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. کشورها ممکن است لازم باشد توانایی خود را در تحقیق و پاسخگویی به خشونت آنلاین مبتنی بر جنسیت نیز به طور خاص تقویت کنند.

بسیاری از پلتفرم‌های بزرگ آنلاین اقدامات و ابتکاراتی را برای مقابله با آسیب‌پذیری زنان در فضای مجازی ارائه کرده‌اند، اما پلتفرم‌های کوچکتر یا جدیدتر ممکن است هنوز فاقد چنین طرح‌هایی باشند.⁶⁸ علاوه بر این، بسیاری از زنان گزارش می‌دهند که شکایات مربوط به خشونت مبتنی بر جنسیت در پلتفرم‌های آنلاین به درستی مورد رسیدگی قرار نمی‌گیرند و شفافیت محدودی در مورد نحوه رسیدگی به این شکایات وجود دارد.⁶⁹ محافظت از زنان در برابر خشونت مبتنی بر جنسیت در فضای آنلاین مستلزم تلاش‌های بیشتری است، اما پلتفرم‌ها باید ضمن مشورت با جامعه مدنی و کارشناسان برجسته، چنین سیاست‌هایی را به صورت شفاف تدوین نمایند، به گونه‌ای که نگرانی‌های مربوط به اصول آزادی بیان را منعکس کنند.

در حالی که این بحث بر خشونت مبتنی بر جنسیت علیه زنان متمرکز بوده است، خبرنگارانی که خود را لزوماً متعلق به هیچ یک از دو جنسیت نمی‌دانند نیز ممکن است اشکال خاصی از خشونت مبتنی بر جنسیت را تجربه کنند که مستلزم واکنش‌ها و پاسخ‌های متناسب و حساس به مسائل جنسیتی است.

رویکردهای عملی

خشونت علیه خبرنگاران می‌تواند ناشی از ترکیب پیچیده‌ای از عوامل مختلفی مانند فرهنگ، مصونیت قضایی در قبال چنین جرائمی، فضای ناامن و ناآرامی در یک کشور، عدم احترام کافی به استقلال مطبوعات یا یک درگیری خشونت‌آمیز مداوم باشد. بنابراین، پاسخگویی مؤثر به خشونت علیه خبرنگاران مستلزم یک واکنش جامع و متناسب از سوی دولت است. کشورهایی که سطح خشونت کمتری علیه خبرنگاران دارند، باید اقدامات مبتکرانه‌ای مانند نظارت بر حملات را در دستور کار خود قرار دهند. اما کشورهایی که سطح خشونت بالایی دارند، باید یک طرح یا واکنش جامع مانند ایجاد یک مکانیسم ایمنی تخصصی ملی را تدوین نمایند.

مکانیسم‌های ایمنی تخصصی ملی برای حمایت از خبرنگاران، ابتکارات محافظتی هستند و معمولاً به منظور ارتقای حفاظت از خبرنگاران یا افزایش اثربخشی سیستم‌های تحقیقاتی و محافظتی طراحی می‌شوند. معروفترین نمونه چنین مکانیسمی، برنامه حفاظتی کلمبیا است که با ایجاد یک واحد ملی حفاظتی و امنیتی، محافظت فیزیکی برای خبرنگاران در معرض تهدید از جمله محافظان شخصی و

⁶⁵ مجمع عمومی سازمان ملل متحد، "قطعنامه 157/74 در مورد امنیت روزنامه‌نگاران و موضوع مصونیت قضایی" (۲۰۲۰)، A/RES/74/157 بند ۱۱؛ و کمیته رفع تبعیض علیه زنان، "توصیه‌نامه عمومی شماره ۳۵ در مورد خشونت مبتنی بر جنسیت علیه زنان" (۲۰۱۷)، CEDAW/C/GC/35، بند ۳۰.

⁶⁶ شورای حقوق بشر، "قطعنامه 18/45"، (۲۰۲۰)، A/HRC/RES/45/18، بند ۷.

⁶⁷ کمیسیون بین‌المللی آمریکایی حقوق بشر، دفتر گزارشگر ویژه آزادی بیان، خشونت علیه روزنامه‌نگاران و اصحاب رسانه، (۲۰۱۳):

https://www.oas.org/en/iachr/expression/docs/reports/2014_04_22_Violence_WEB.pdf

⁶⁸ گزارش دبیرکل سازمان ملل، "امنیت روزنامه‌نگاران و مسئله مصونیت قضایی"، (۲۰۲۱)، A/76/285، بندهای ۷۹ و ۸۰.

⁶⁹ کمیسیون بین‌المللی آمریکایی حقوق بشر، دفتر گزارشگر ویژه آزادی بیان، "روزنامه‌نگاران زن و آزادی بیان" (۲۰۱۸)، بند ۹:

<http://www.oas.org/en/iachr/expression/docs/reports/WomenJournalists.pdf>

خودروهای زرهی را ارائه می‌دهد.⁷⁰ اگرچه این نوع اقدامات حفاظت فیزیکی اغلب مهم هستند، اما مکانیسم‌های ایمنی ملی قوی باید جامع باشند و طیف گسترده‌ای از اقدامات پیشگیرانه، حمایتی و تحقیقاتی را پوشش دهند. برای دریافت راهنمایی در مورد ایجاد چنین مکانیسمی، به "حمایت از آزادی بیان: راهنمای عملی توسعه مکانیسم‌های ایمنی تخصصی" مراجعه کنید.⁷¹

در سطح بین‌المللی، سازمان ملل متحد یک طرح اقدام عملیاتی در مورد امنیت خبرنگاران و مسئله مصونیت قضایی تدوین کرده است.⁷² این طرح شامل پنج اقدام پیشنهادی اصلی برای سازمان ملل است: (۱) تقویت مکانیسم‌های سازمان ملل، (۲) همکاری با کشورهای عضو، (۳) مشارکت با سایر سازمان‌ها و نهادها، (۴) افزایش آگاهی، و (۵) ترویج و تقویت ابتکارات ایمنی. در حالی که بیشتر اقدامات شناسایی شده در سطح سازمان ملل متحد متمرکز است، این طرح اقدام زیرساخت‌های کلیدی را در سیستم سازمان ملل ایجاد کرده که می‌تواند از تلاش‌ها در سطح ملی برای بهبود و ارتقای امنیت خبرنگاران پشتیبانی کند. طرح‌های عملیاتی مشابه می‌توانند در سطح ملی نیز، یا به عنوان یک تلاش دولتی یا یک ابتکار رهبری شده توسط جامعه مدنی توسعه یابند (مثالی از موارد اخیر در ادامه ارائه شده است).

یونسکو نهاد پیشرو و آژانس اصلی هماهنگی اجرای طرح اقدام سازمان ملل متحد است. در راستای انجام این کار، یونسکو منابع متعددی را توسعه داده است که در سطح ملی برای مبارزه با خشونت علیه خبرنگاران مفید هستند. برخی از نمونه‌ها شامل مجموعه‌ای از شاخص‌های امنیت خبرنگاران⁷³ هم در سطح بین‌المللی و هم در سطح ملی (با همکاری انجمن بین‌المللی دادستان‌ها)، و دستورالعمل‌هایی برای دادستان‌ها در مورد پرونده‌های جرایم علیه خبرنگاران است.⁷⁴

فیلیپین: توسعه یک برنامه اقدام ملی

فیلیپین یکی از بدترین رکوردها را در جهان از نظر ایمنی خبرنگاران دارد، به طوری که از سال ۱۹۸۳ که ردگیری آغاز شده، یونسکو ۱۱۲ مورد مرگ خبرنگار را در این کشور ثبت کرده است.⁷⁵ در پاسخ به این وضعیت، در سال ۲۰۱۹ یک ائتلاف از گروه‌های جامعه مدنی و سازمان‌های رسانه‌ای، طرح اقدام فیلیپین برای امنیت خبرنگاران را راه‌اندازی کردند. این طرح پس از مشورت‌های گسترده با ذینفعان متعدد از جمله رسانه‌ها، دولت، جامعه مدنی و سایر عوامل در سطوح ملی و محلی تدوین شده است.

این طرح یک استراتژی اجرایی پنج ساله را تعیین می‌کند که بار دیگر توسط یک ائتلاف چندجانبه‌ای که از فرآیند مشورت شکل گرفته، هدایت و رهبری می‌شود. نکات کلیدی اقدامات پیشنهاد شده در طرح عبارتند از:

- تلاش برای ایجاد یک شورای مطبوعاتی مستقل.
- تلاش برای ایجاد انجمن‌های کارگری خبرنگاران.
- طیف گسترده‌ای از اقدامات مربوط به بهبود استانداردها و قوانین ایمنی شغلی، بهداشت و درمان برای کارگران رسانه‌ای.
- نهادینه کردن گفتگوهای منظم بین نیروهای امنیتی دولتی و رسانه‌ها.
- بهبود ظرفیت‌ها برای گزارش و پاسخگویی به تهدیدات علیه خبرنگاران.

⁷⁰ برای بحث و بررسی بیشتر در مورد این مکانیسم، مراجعه شود به گزارش MS|تحت عنوان "دفاع از روزنامه‌نگاری"، (۲۰۱۷):

<https://www.mediasupport.org/publication/defending-journalism/?preview=true>

⁷¹ توبی مندل، "حمایت از آزادی بیان: راهنمای عملی توسعه مکانیسم‌های ایمنی تخصصی"، یونسکو و مرکز قانون و دموکراسی (۲۰۱۶):

http://www.law-democracy.org/live/wp-content/uploads/2016/04/Safety-Report.16.04.20_final.pdf

⁷² یونسکو و برنامه بین‌المللی برای توسعه ارتباطات، برنامه اقدام سازمان ملل در مورد ایمنی خبرنگاران و مسئله مصونیت قضایی، (۲۰۱۲)، CI-12/CONF.202/6.

⁷³ یونسکو، "شاخص‌های امنیت روزنامه‌نگاران".

<https://en.unesco.org/themes/safety-journalists/journalists-safety-indicators>

⁷⁴ یونسکو و انجمن بین‌المللی دادستان‌ها، "رهنمودهایی برای دادستان‌ها در مورد جرایم علیه روزنامه‌نگاران"، (۲۰۲۰):

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000375138>

⁷⁵ گزارش دیده‌بان یونسکو از روزنامه‌نگاران کشته شده: <https://en.unesco.org/themes/safety-journalists/observatory>

- گسترش آموزش ایمنی خبرنگاران.
- توسعه یک برنامه حساسیت جنسیتی برای خبرنگاران.
- ایجاد سیستم‌هایی برای مستندسازی حملات به خبرنگاران زن.
- ایجاد برنامه‌های حفاظتی برای خبرنگاران دانشگاهی.
- بازنگری و اصلاح قوانین کیفری که آزادی بیان را به خطر می‌اندازند.
- ایجاد یک مکانیسم حمایت حقوقی برای خبرنگاران.
- تولید و توسعه دانش و اطلاعات درباره رویه‌های فرهنگی و سنتی مرتبط.
- افزایش آگاهی عمومی در مورد نقش رسانه‌ها.
- تقویت توانایی معلمان برای آموزش ایمنی خبرنگاران در مدارس.
- انجام یک مطالعه برای شناسایی رویه‌های ایمنی مؤثر.

فیلپین نیز طی سال‌ها ابتکارات امنیتی تحت رهبری دولت داشته است، اما طرح اقدام فیلپین برای ایمنی خبرنگاران که توسط یک ائتلاف از گروه‌های جامعه مدنی و سازمان‌های رسانه‌ای راه‌اندازی شده است، نمونه خوبی از طیف گسترده‌ای از اقداماتی است که یک ائتلاف به رهبری جامعه مدنی می‌تواند حتی در غیاب یک رهبر دولتی مشخص انجام دهد.

نتیجه‌گیری

مسئله خشونت علیه خبرنگاران و مصونیت قضایی برای چنین جرائمی، یک مشکل پیچیده و مخرب است. علاوه بر این، عصر دیجیتال چالش‌های جدید قابل توجهی را ایجاد کرده و اشکال مختلف خشونت تجربه شده توسط خبرنگاران، به ویژه خبرنگاران زن را تغییر داده است. از طرف دیگر، استانداردهای بین‌المللی در زمینه امنیت خبرنگاران به خوبی توسعه یافته است و توجه بین‌المللی ویژه‌ای به این مسئله شده است. به عنوان مثال در سازمان ملل متحد، طیف گسترده‌ای از منابع اکنون در اختیار دولت‌هایی قرار دارد که به دنبال یافتن راه‌هایی برای حفاظت بهتر از خبرنگاران و روزنامه‌نگاران هستند.

وکلاي خبرنگارانی که قصد دارند به منظور رسیدگی به خشونت علیه خبرنگاران از طریق طرح دعوی قضایی اقدام کنند، می‌توانند پرونده‌هایی که در آنها عوامل دولتی خود مرتکب خشونت می‌شوند را مدنظر قرار دهند. با این حال، استانداردهای بین‌المللی به وضوح تعهداتی را برای دولت‌ها در زمینه اقدام در برابر خشونت علیه خبرنگاران از سوی عوامل غیردولتی نیز تعیین می‌کنند. بنابراین اقدام دعوی ممکن است یک گزینه برای چالش با عدم اقدام و انفعال دولت در قبال چنین حملاتی باشد.